

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ТРАНСФОРМАЦІЇ ЗАОЩАДЖЕНЬ ДОМОГОСПОДАРСТВ У ІНВЕСТИЦІЇ

©2021 КОПИЛЮК О. І., МУЗИЧКА О. М.

УДК 332.012.322:33
JEL: D14; D91; G2

Копилюк О. І., Музичка О. М. Концептуальні підходи до трансформації заощаджень домогосподарств у інвестиції

Мета статті полягає в обґрунтуванні концептуальних засад трансформації заощаджень домогосподарств у інвестиції для активізації економічних процесів. Доведено, що трансформація організованих заощаджень домогосподарств в інвестиції є процесом акумулювання заощаджень і перетворення їх у працюючі активи через інструменти фінансового ринку на засадах оцінювання дохідності та ризиків. Відзначено, що інвестиціями є виключно організовані заощадження, які акумулюються на рахунках фінансових інституцій, банків, страхових компаній, недержавних пенсійних фондів, інститутів спільного інвестування, кредитних спілок, які залучаються через банківську та парабанківську системи на засадах строковості, платності та ризиковості. У статті аргументовано доведено, що ощадно-інвестиційна поведінка домогосподарств суттєво змінилася в умовах пандемії COVID-19. Відзначено, що найбільш привабливим для домогосподарств залишається приріст фінансових активів у вигляді депозитних вкладів у банках України в національній та іноземній валютах, а також тенденцію до скорочення довгострокових інвестиційних ресурсів термінами до двох років і понад два роки. Запропоновано концептуальні засади трансформації заощаджень домогосподарств у інвестиції, які дозволять вирішити задекларовані завдання, базуються на чітко визначених принципах і спрямовуються на досягнення економічної та соціальної результативності. Перспективами подальших досліджень у даному напрямі є обґрунтування механізмів формування довгострокових інвестиційних ресурсів домогосподарств і залучення їх у фінансові активи в контексті оцінювання та систематизації ризиків. Необхідно розробити методичний інструментарій оцінювання дохідності та ризиків для активізації ощадно-інвестиційної поведінки домогосподарств з урахуванням альтернативності вкладень та їх диверсифікації щодо різноманітних інструментів фінансового ринку.

Ключові слова: домогосподарства, інвестиції, доходи, витрати, заощадження, ризики.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-6-65-71>

Рис.: 2. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 10.

Копилюк Оксана Іванівна – доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри фінансів, економічної безпеки, банківської справи та страхового бізнесу, Львівський торговельно-економічний університет (вул. Туган-Барановського, 10, Львів, 79005, Україна)

E-mail: kopylyuk@ukr.net

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-0977-1309>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/1772560/oksana-kopylyuk-o-i-kopylyuk/>

Музичка Олександра Миронівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, економічної безпеки, банківської справи та страхового бізнесу, Львівський торговельно-економічний університет (вул. Туган-Барановського, 10, Львів, 79005, Україна)

E-mail: olexmu@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-2625-5741>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/1773280/olexandra-muzychka/>

UDC 332.012.322:33
JEL: D14; D91; G2

Kopylyuk O. I., Muzychka O. M. Conceptual Approaches to the Transformation of Household Savings into Investment

The article is aimed at substantiating the conceptual principles of transformation of household savings into investments to activate economic processes. It is proved that the transformation of organized household savings into investments is a process of accumulating the savings and turning them into working assets through financial market instruments on the basis of assessment of both profitability and risks. It is noted that investments are exclusively organized savings, which are being accumulated on the accounts of financial institutions, banks, insurance companies, non-state pension funds, collective investment institutions, credit unions, which are attracted through the banking and parabank systems on the basis of order of priority, payment of interest, and riskiness. The article argues that the savings-investment behavior of households has changed significantly in the context of the COVID-19 pandemic. It is specified that the most attractive for households is the growth of financial assets in the form of deposits in banks of Ukraine in both national and foreign currencies, as well as the tendency to reduce long-term investment resources for terms up to two years and over two years. The conceptual principles of transformation of household savings into investments, which will allow to solve the declared tasks, are proposed, which is based on clearly defined principles and is directed towards achieving the economic and social effectiveness. Prospects for further research in this area are the substantiation of mechanisms for the formation of long-term investment resources of households and their involvement in financial assets in the context of risk assessment and systematization. It is necessary to develop a methodological instrumentarium for assessing profitability and risks to activate the savings-investment behavior of households, taking into account the alternative investments and their diversification as to various instruments of the financial market.

Keywords: households, investments, incomes, expenses, savings, risks.

Fig.: 2. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 10.

Kopylyuk Oksana I. – D. Sc. (Economics), Professor, Head of the Department of Finance, Economic Security, Banking and Insurance Business, Lviv University of Trade and Economics (10 Tuhan-Baranovskoho Str., Lviv, 79005, Ukraine)

E-mail: kopylyuk@ukr.net

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-0977-1309>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/1772560/oksana-kopylyuk-o-i-kopylyuk/>

Muzychka Olexandra M. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance, Economic Security, Banking and Insurance Business, Lviv University of Trade and Economics (10 Tuhan-Baranovskoho Str., Lviv, 79005, Ukraine)

E-mail: olexmu@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-2625-5741>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/1773280/olexandra-muzychka/>

Формування інноваційно-інвестиційного розвитку економіки України вимагає залучення фінансових ресурсів та акумулювання тимчасово вільних заощаджень населення, які повинні стати важливим джерелом модернізаційних процесів. Заощадження населення в сучасних умовах виконують економічну, соціальну, фінансову та капіталотворчу функції й забезпечують домогосподарствам не лише достатній запас фінансової стабільності на майбутнє, але й додаткові доходи у вигляді процентів, дивідендів і доходів із перепродажу. Дослідження процесів формування, використання та організування перетворення заощаджень домогосподарств у інвестиції актуалізуються в умовах існуючих екзистенційних ризиків і загроз та вимагають додаткового обґрунтування з позицій розроблення дієвих механізмів їх залучення для активізації інвестиційних процесів в Україні.

Процеси перетворення організованих заощаджень домогосподарств у інвестиції розглянуто в наукових працях відомих вітчизняних і зарубіжних учених, таких як: А. Ю. Рамський [2], О. А. Ніколайчук, Р. М. Нуреев [3], М. Б. Гупаловська [4], Т. О. Кізіма [5], О. В. Кієвич [6], Ю. В. Сєдова [7], О. Ю. Мелех [8] та інших. Проте недостатньо дослідженими залишаються питання, пов'язані із розробкою дієвих механізмів акумулювання заощаджень домогосподарств в інвестиції та інструменти фінансового ринку, банківські депозитні продукти та послуги небанківських фінансових установ.

Метою статті є обґрунтування концептуальних засад трансформації заощаджень домогосподарств у інвестиції для активізації економічних процесів.

В умовах сьогодення в Україні нараховується 14784,3 тис. од. домогосподарств, а середній їх розмір у 2015–2020 рр. становив 2,58 осіб. Частка домогосподарств з дітьми до 18 років у цей період зменшилася з 38,2% у 2015 р. до 37,7% у 2020 р., а без дітей відповідно зросла з 61,8% до 62,3%. Важлива роль домогосподарств у фінансовій системі країни проявляється в тому, що вони акумулюють грошові ресурси через дохідну, витратну та заощаджувальну складові, мають ощадно-інвестиційну поведінку, яка формується під впливом екзо- й ендогенних чинників, суттєво впливає на розвиток фінансової системи й економічних процесів у країні та рівень її інвестиційної безпеки. Інвестиційна безпека – це стан інвестиційного забезпечення економіки країни, її ресурсної спроможності для розширеного відтворення та модернізації, привабливості для капіталовкладень в умовах реальних і потенційних ризиків, загроз і небезпек [1, с. 25].

У теоретичному та прикладному аспектах ощадно-інвестиційна поведінка домогосподарств як

важливого суб'єкта системи економічних відносин країни потребує подальшого дослідження в контексті формування, використання доходів, витрат й організаційних і мотиваційних механізмів приросту заощаджень як важливого джерела внутрішнього інвестування. На думку А. Ю. Рамського, фінанси домогосподарств – це наявні фінансові ресурси та сукупність відносин, які виникають з приводу їх формування, використання, заощадження й інвестування [2, с. 65].

Згідно з дослідженням О. О. Ніколайчук і Р. М. Нуреева домогосподарства – один із основних суб'єктів економіки, що володіє наявними в нього грошовими засобами, збереженнями, які трансформуються в інвестиції шляхом організації ефективного інвестиційного процесу [3, с. 83]. Як зазначають науковці, фінансові ресурси домогосподарств можуть утворювати заощадження, які і є джерелом інвестування в рамках регламентованих процедур.

На думку М. Б. Гупаловської, частина неспожитого протягом певного періоду часу доходу, яка використовується в майбутньому для задоволення власних потреб, вважається заощадженнями. Інвестиційними вважаються кошти, які домогосподарство передає на користування іншим особам чи інститутам для отримання певної вигоди. Тобто, це та частина заощаджень, яка приносить дохід через інвестиційні інструменти [4, с. 715]. Отже, правомірно вважати інвестиціями домогосподарств ті заощадження, які є вкладеннями у фінансові та реальні активи на умовах дохідності та з урахуванням ризиків.

Згідно з Т. О. Кізімою заощадження населення можна вважати інвестиційним ресурсом у тому випадку, коли домогосподарство ухвалює рішення вкласти свої заощадження в об'єкти підприємницької або іншої діяльності з метою збільшення їх вартості [5, с. 44].

Розширене трактування грошових ресурсів домашніх господарств пропонує білоруський науковець О. В. Кієвич, який підкреслює, що інвестиційними ресурсами домашніх господарств є валові заощадження та капітальні трансфери, отримані від інших секторів економіки [6, с. 37].

Згідно з дослідженням Ю. В. Сєдової з інвестиційної точки зору необхідно більш детально досліджувати організовані заощадження, які являють собою сукупність акумульованих вільних грошових засобів шляхом їх вкладення в інструменти фінансового ринку, у тому числі вклади в банках та інших інвестиційних закладах, а також вкладень у реальну економіку (купівля акцій підприємств, вкладення у власний бізнес) [7]. А основною формою трансформації науковець правомірно вважає ринок фінансових і реальних активів.

Джерелом внутрішніх інвестицій у національну економіку називає організовані заощадження О. Ю. Мелех, а їх зростання, на думку автора, підтверджує під-

Виконано в межах науково-дослідної теми «Фінансові та організаційні механізми забезпечення інноваційно-інвестиційного розвитку економіки України» (№ держреєстрації 0118U000023).

вищення довіри до фінансово-кредитних інститутів та держави у цілому [8].

На нашу думку, трансформація організованих заощаджень домогосподарств в інвестиції є процесом акумулювання заощаджень і перетворення їх у працюючі активи через інструменти фінансового ринку на засадах оцінювання дохідності та ризиків.

Заощадження домогосподарств формуються на основі визначення наявних доходів і витрат, які необхідно мінімізувати задля формування організованих і неорганізованих заощаджень. Варто зауважити, що неорганізовані заощадження є частиною фінансових ресурсів домогосподарств у національній та іноземній валютах, яка обертається поза банківською та фінансовою системами та знаходиться безпосередньо в населення. Виключно організовані заощадження, які акумулюються на рахунках фінансових інституцій, банків, страхових компаній, недержавних пенсійних фондів, інститутів спільного інвестування, кредитних спілок, є інвестиціями, які залучаються через банківську та парабанківську системи на засадах строковості, платності та ризиковості.

Вважаємо необхідним представити динаміку доходів, витрат і заощаджень населення в контексті оцінювання загальної здатності до формування ощадно-інвестиційної та капіталотворчої спроможності населення України та домогосподарств (табл. 1).

Дані табл. 1 підтверджують, що за 2015–2020 рр. доходи населення зросли у 2,2 разу, або на 2 200 412 млн грн. У цей період витрати населення збільшилися у 2,3 разу, або на 2 248 502 млн грн, тобто зростали швидшими темпами, ніж доходи. Приріст заощаджень за цей період мав волативний характер, був найбільшим у 2018 р. – 31547 млн грн, а максимальне їх зниження у розмірі 116 154 млн грн відбулося в період введення протипандемічних заходів та у 2020 р. – 17 017 млн грн.

Сукупні ресурси в середньому за місяць у розрахунку на одне домогосподарство зросли з 5231,7 грн у 2015 р. до 12423,3 грн у 2020 р. У структурі сукупних фінансових ресурсів домогосподарств впродовж 2020 р. найвищу частку займали грошові доходи

(93,9%), з яких оплата праці – 58,3%, пільги та субсидії на оплату житлово-комунальних послуг – 0,2%, надходження від продукції особистого підсобного господарства – 3,3%, пільги безготівкові на оплату товарів та послуг охорони здоров'я, путівок, транспорту, зв'язку – 0,2%, інші надходження – 2,4%.

Сукупні витрати в середньому за місяць на одне домогосподарство зросли у цей період у 4,9 разу – з 4952 грн у 2015 р. до 9523,6 грн у 2020 р. У структурі витрат споживчі сукупні витрати у 2020 р. займали 91,4%, а неспоживчі сукупні витрати – 8,6%.

Статистичні дані підтверджують існуючу диференціацію населення України за доходами та витратами в цілому та в розрізі наявних домогосподарств. За останні два роки, в умовах карантинних обмежень і подолання наслідків пандемії COVID-2019, заощаджувальна спроможність як населення України, так і домогосподарств суттєво знизилася.

Основним фінансовим посередником акумулювання заощаджень населення у фінансову систему є банки України, які формують депозитну базу за рахунок коштів домогосподарств і корпоративних клієнтів, залучають їх у національній та іноземній валютах на умовах строковості, платності.

За 2015–2020 рр. депозити, залучені банками України (крім НБУ), зросли у 1,88 разу – із 716 728 млн грн до 1 348 130 млн грн. Основним інвестиційним ресурсом банків України щодо залучених фінансових ресурсів залишалися домашні господарства, які наростили депозити в банківській системі в 1,7 разу – з 398 243 млн грн, або 55,5% їх загального обсягу, у 2015 р., до 674 718 млн грн, або 50,0%, у 2020 р. Варто відзначити змінність тенденцій у заощадженнях домашніх господарств у банках України щодо валюти вкладень, які наведено на рис. 1.

За нашими дослідженнями, у 2015–2017 рр. у депозитах домашніх господарств переважали вкладення в іноземній валюті, які коливалися з 210 026 млн грн, або 52,7%, у 2015 р. до 237 255 млн грн, або 50,2%, у 2017 р. У 2018–2020 рр. акценти заощаджувальних мотивів домогосподарств у банках України змістилися на користь депозитів у національній валюті, частка яких зросла з 268 282 млн грн, або 53,4%, у 2018 р. до 397 152 млн грн, або 58,9%, у 2020 р.

Таблиця 1

Доходи та витрати населення України у 2015–2020 рр.

(на кінець періоду, млн грн)

Показник	Рік					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Доходи	1 772 016	2 051 331	2 652 082	3 248 730	3 699 346	3 972 428
Витрати	1 740 943	2 038 740	2 621 444	3 217 183	3 815 500	3 989 445
Заощадження	31 073	12 591	30 638	31 547	-116 154	-17 017

Джерело: складено за [9].

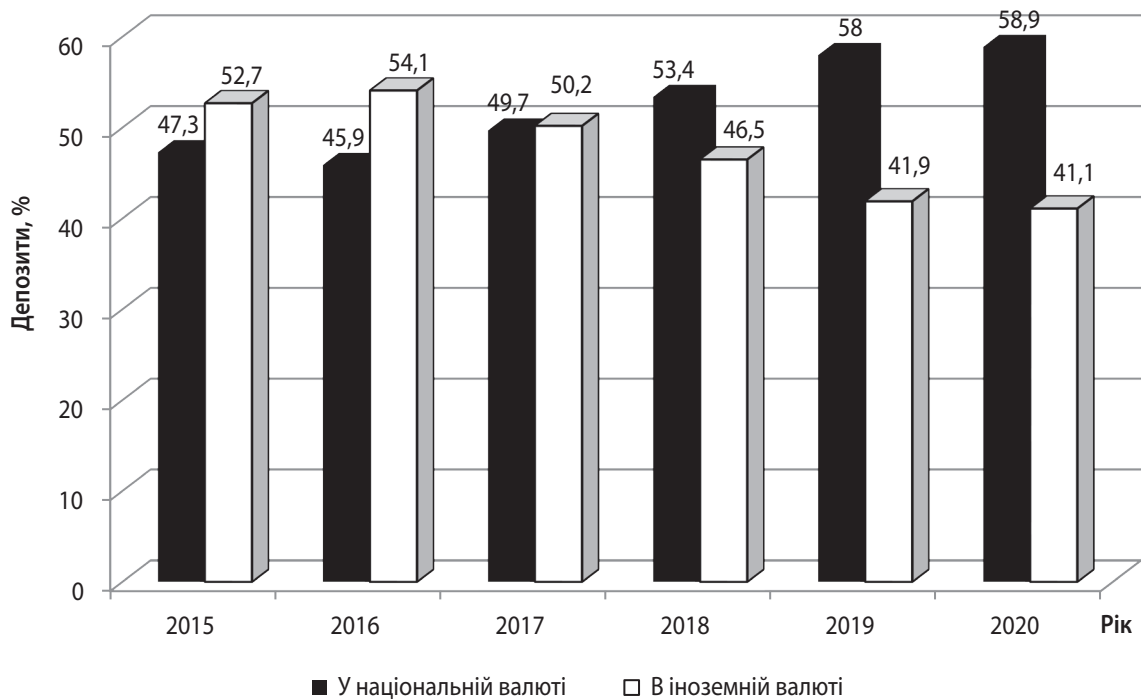

Рис. 1. Динаміка структури депозитів у розрізі валют, залучених банками України від домогосподарств за 2015–2020 рр.

Джерело: побудовано за даними НБУ [10].

Такі тенденції зумовлені змінами у процентній політиці банків, яка проявлялася в зниженні процентних ставок за депозитами в іноземній валюті, низькій їх дохідності та зниженні зацікавленості домогосподарств у таких вкладеннях, які поступово перетворюються із заощаджувальних на ощадні, тобто збереження валютних коштів у банках. Крім того, у даний період відбулося скорочення депозитів домашніх господарств, розміщених у банках термінами від 1 до 2 років і строками понад 2 роки, які традиційно є довгостроковими інвестиційними ресурсами. У 2015–2017 рр. у загальному обсязі депозитів домашніх господарств залишалася високою частка вкладень, розміщених на термін 1–2 роки або понад 2 роки. Зокрема, у 2015 р. 106 162 млн грн, або 24,8%, депозитів домашніх господарств розміщено на строк від 1 до 2 років, а 15 801 млн грн, або 3,8%, – на понад 2 роки. Тобто у 2015 р. 28,6% депозитів домогосподарств мали довгостроковий характер і служили надійним інвестиційним ресурсом банків та економіки України. Частка таких ресурсів щорічно зростала та досягнула 32,3% у 2016 р. і 29,9% у 2017 р. Проте у 2018–2020 рр. депозити домашніх господарств у банківській системі довгострокового характеру почали щорічно скорочувалися та становили за термінами від 1 до 2 років 104 883 млн грн, або 14,3%, понад 2 роки – 8 942 млн грн, або 1,2%, тобто довгострокові фінансові ресурси, залучені в банківську систему від домогосподарств, скоротилися до 15,5% за останні два роки.

Ощадно-заощаджувальна поведінка домогосподарств як інвестиційний ресурс для модернізації економіки України перебувала під впливом ендой екзогенних чинників, ризиків і загроз, демонструвала тенденції до скорочення заощаджень, зниження привабливості валютних збережень через низьку їх дохідність, недостатню активність вкладень населення у фінансові активи та інструменти фінансового ринку і неспроможність банківської системи забезпечити мотиваційні механізми акумуляції депозитів на рахунках через недовіру, низьку дохідність і високі ризики банкрутства, нежиттєздатності банківських установ.

Концептуалізацію трансформації заощаджень домогосподарств у інвестиції слід здійснювати в контексті реалізації чітко сформульованої мети та цільових орієнтирів, що наведено на *рис. 2*, а саме: формування ефективних механізмів нарощення доходів домогосподарств і трансформації їх заощаджень у інвестиції.

Така мета є обґрунтованою, оскільки дозволяє реалізувати низку задекларованих завдань, зокрема таких як:

- ✦ формування доходів, оптимізація витрат і приріст заощаджень домогосподарств;
- ✦ розробка інституційних засад і механізмів мобілізації грошових ресурсів домогосподарств у фінансові та реальні активи;
- ✦ обґрунтування мотиваційних механізмів залучення заощаджень у інвестиційні проекти та програми;

Рис. 2. Концептуальні засади трансформації заощаджень домогосподарств у інвестиції

Джерело: авторська розробка.

- ✦ формування ефективних систем захисту та гарантування депозитів домогосподарств у банківській системі України;
- ✦ підвищення довіри домогосподарств до інвестування в парабанківську фінансову систему;
- ✦ розробка механізмів трансформації індивідуальних заощаджень у колективне та індивідуальне інвестування.

Основними принципами заощаджувальної поведінки домогосподарств задля залучення їх фінансових ресурсів у інвестиції вважаємо:

- ✦ спрямованість на дохідність;
- ✦ комплексність;
- ✦ збалансованість;
- ✦ ефективність;
- ✦ гнучкість;
- ✦ економічну обґрунтованість;
- ✦ децентралізованість;
- ✦ диверсифікованість.

Принцип дохідності є одним із основних, оскільки відображає альтернативність вкладень щодо отримання вигод у майбутньому, дозволяє оці-

нити можливості розміщення грошових ресурсів домогосподарств з позицій прибуток-ризик, досягнення економічної та соціальної ефективності.

Принцип комплексності – визначення сукупного впливу акумульованих заощаджень домогосподарств на активізацію інвестиційної діяльності та зростання валового внутрішнього продукту та національного доходу країни.

Принцип збалансованості – полягає в балансуванні доходів і витрат домогосподарств для одержання динамічного позитивного приросту щорічних заощаджень.

Принцип ефективності – визначення соціальної й економічної результативності від мобілізації фінансових ресурсів домогосподарств у інвестиційних процесах.

Принцип гнучкості – передбачає необхідність урахування адаптивності до змін інвестиційного клімату й інвестиційного середовища при залученні заощаджень домогосподарств.

Принцип економічної обґрунтованості – забезпечення дохідності та віддачі на вкладений капітал домогосподарств.

Принцип децентралізації передбачає участь домогосподарств у залученні інвестицій для розвитку місцевого самоврядування та об'єднаних територіальних громад.

Принцип диверсифікації – це розосередження заощаджень домогосподарств як інвестиційного ресурсу в приріст фінансових активів різних суб'єктів фінансового ринку та реальне індивідуальне інвестування.

Реалізація концептуальних засад трансформації заощаджень домогосподарств у інвестиції повинна базуватися на балансуванні інтересів суб'єктів економічних відносин і забезпеченні належного рівня дохідності з урахуванням існуючих ризиків і загроз.

ВИСНОВКИ

Заощадження домогосподарств є важливим внутрішнім джерелом фінансування інвестицій. Трансформація організованих заощаджень домогосподарств в інвестиції є процесом акумулювання заощаджень і перетворення їх у працюючі активи через інструменти фінансового ринку на засадах оцінювання дохідності та ризиків.

Заощадження домогосподарств формуються на основі врахування доходів, отриманих від заробітної плати, прибутків або змішаних доходів, доходів від власності та соціальних допомог та інших поточних трансфертів. Витрати спрямовуються на споживчі цілі придбання товарів і послуг, сплачених доходів від володіння власністю, поточних видатків на доходи, майно та сплачених поточних трансфертів. У статті аргументовано доведено, що ощадно-інвестиційна поведінка домогосподарств суттєво змінилася в умовах пандемії COVID-19.

Відзначено, що найбільш привабливим для домогосподарств залишається приріст фінансових активів у вигляді депозитних вкладів у банках України в національній та іноземній валютах і тенденцію до скорочення довгострокових інвестиційних ресурсів термінами до 2 років та понад 2 роки.

Запропоновано концептуальні засади трансформації заощаджень домогосподарств у інвестиції, які дозволяють вирішити задекларовані завдання, базуються на чітко визначених принципах і спрямовуються на досягнення економічної та соціальної результативності.

Перспективами подальших досліджень у даному напрямі є обґрунтування механізмів формування довгострокових інвестиційних ресурсів домогосподарств і залучення їх у фінансові активи в контексті оцінювання та систематизації ризиків. Необхідно розробити методичний інструментарій оцінювання дохідності та ризиків для активізації ощадно-інвестиційної поведінки домогосподарств з урахуванням альтернативності вкладень та їх диверсифікації щодо різноманітних інструментів фінансового ринку. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Копилук О. І., Музичка О. М., Тимчишин Ю. В. Теоретичні та методичні підходи до оцінювання інвестиційної безпеки України. *Причорноморські економічні студії*. 2021. Вип. 63. С. 24–29.
2. Рамський А. Ю. Інвестиційний потенціал домогосподарств: монографія. Київ: КНУТД, 2014. 352 с.
3. Николайчук О. А., Нуреев Р. М. Инвестиционно-сберегательная функция домашних хозяйств. *Terra Economicus*. 2020. Т. 18. № 1. С. 81–101.
4. Гупаловська М. Б. Ощадно-інвестиційна поведінка як складник фінансової поведінки домогосподарств. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 18. С. 714–719.
DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-18-100>
5. Кізима Т. О. Домогосподарства на фінансовому ринку України // Другі наукові читання пам'яті С. І. Юрія (м. Тернопіль, 28 листопада 2016 р.). Тернопіль: ТНЕУ, 2016. С. 43–48. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/13118/1/Kizima.pdf>
6. Киевич А. В. Финансы домашних хозяйств Республики Беларусь как один из важнейших источников внутреннего инвестирования. *Экономика и банки*. 2017. № 2. С. 32–39.
7. Седова Ю. В. Механизм трансформации сбережений в инвестиции. *Российское предпринимательство*. 2016. Т. 17. № 4. С. 555–572.
DOI: [10.18334/rp.17.4.34927](https://doi.org/10.18334/rp.17.4.34927)
8. Мелех О. Ю. Заощадження домогосподарств: соціально-економічна роль та тенденції формування в Україні. *Ефективна економіка*. 2020. № 11.
DOI: [10.32702/2307-2105-2020.11.67](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.11.67)
9. Статистична інформація // Офіційний сайт Державної служби статистики. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/oper_new.html

10. Грошово-кредитна та фінансова статистика // Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/groshovo-kreditna-ta-finanova-statistika-sichen-2021-roku>

REFERENCES

"Hroshovo-kredytна ta finansova statystyka" [Monetary and Financial Statistics]. Natsionalnyi bank Ukrainy. <https://bank.gov.ua/ua/news/all/groshovo-kreditna-ta-finanova-statistika-sichen-2021-roku>

Hupalovska, M. B. "Oshchadno-investytsiina povedinka yak skladnyk finansovoi povedinky domohospodarstv" [Saving and Investment Behavior as a Component of Financial Behavior of Households]. *Ekonomika i suspilstvo*, no. 18 (2018): 714-719.

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-18-100>

Kiyevich, A. V. "Finansy domashnikh khozyaystv Respubliki Belarus kak odin iz vazhneyshikh istochnikov vnutrennego investirovaniya" [Household Finances of the Republic of Belarus as One of the Most Important Sources of Domestic Investment]. *Ekonomika i banki*, no. 2 (2017): 32-39.

Kizyma, T. O. "Domohospodarstva na finansovomu rynku Ukrainy" [Households in the Financial Market of Ukraine]. *Druhi naukovy chytannia pamiati S. I. Yuriiia*. 2016. <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/13118/1/Кізіма.pdf>

Kopyliuk, O. I., Muzychka, O. M., and Tymchyshyn, Yu. V. "Teoretychni ta metodychni pidkhody do otsiniuvania investytsiinoi bezpeky Ukrainy" [Theoretical and Methodological Approaches to Evaluation of Investment Security of Ukraine]. *Prychornomorski ekonomichni studii*, no. 63 (2021): 24-29.

Melekh, O. Yu. "Zaoshchadzhennia domohospodarstv: sotsialno-ekonomichna rol ta tendentsii formuvannia v Ukraini" [Household Savings: Socio-Economic Role and Trends in Ukraine]. *Efektivna ekonomika*, no. 11 (2020).

DOI: [10.32702/2307-2105-2020.11.67](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.11.67)

Nikolaychuk, O. A., and Nureyev, R. M. "Investitsionno-sberegatel'naya funktsiya domashnikh khozyaystv" [Household Savings and Investment]. *Terra Economicus*, vol. 18, no. 1 (2020): 81-101.

Ramskyi, A. Yu. *Investytsiyni potentsial domohospodarstv* [Investment Potential of Households]. Kyiv: KNUTD, 2014.

"Statystychna informatsiia" [Statistical Information]. Ofitsiynyi sait Derzhavnoi sluzhby statystyky. http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/oper_new.html

Sedova, Yu. V. "Mekhanizm transformatsii sberezhenykh v investitsii" [The Mechanism of Transformation of Savings into Investments]. *Rossiyskoye predprinimatel'stvo*, vol. 17, no. 4 (2016): 555-572.

DOI: [10.18334/rp.17.4.34927](https://doi.org/10.18334/rp.17.4.34927)